

МАКЕДОНИЈА

МАКЕДОНИЈА ще излезе един пѣтъ
връз седмицѣтъ, въ С ъ б о т ѣ .
Цена продлѣтена за годишъ 4 бѣлы
медисидѣта, а за шестъ мѣсеца 2 и по-
сѣвишъ както въ Цариградѣ тукъ тѣѣ и на
осѣждѣ по вѣнѣ.

Письма не освободены от пощенскя пла-
ти за нарочванія за вѣстники не сдруже-
ны съ привдлкаття не ся пріємжт.

Всѣло поръчваніе и изискваніе, за есе
то ся отнася до Македоніѣ, ще ся
отпавя исклучително до редактора и из-
дателя Н. Р. СЛАВЕЙКОВА.

Подписка-та на спомошествованія-та става въ Цариградъ, въ Писателето на вѣстника, Асено-ата въ пиричѣитъ у Джамъ-ханъ № 15, а по възъ при опредѣнитъ настоятели, които отговарятъ за вѣстникъ-то.

Статии и писма за общеполезны работы вжествяват ся безъ платж, стига само да сж снабдени съ вѣрны подписи. За частны извѣстия плаща ся по гр. 2 за реда

На настоятели съ устѣва по пет
на сто отъ цѣнѣ на спомоществаніе
като съберѣтъ отъ три спомоществаніе
на горѣ и ги издѣлжата.

Листъ за политика и книжевнось.

Печатът и Началствата.

Свободата на печата е била прѣдѣлъ
и пана въ разны времена и отъ разны
ци. Противу свободѣтъ на печата сѣ
жили даже и такыя конго сѣ си счи-
ли за првы борцы на свободѣтъ. Фрей-
и републиканци изъ 1796 даже и тѣ
погрызли за ограниченіе на сво-
дѣтъ на печата, и когото въ законо-
дѣлнытъ тѣ си разсказватъ проектъ
квы мѣрки да сѣ земагъ противу не-
дѣтъ, орагеригъ противници на сво-
дѣтъ на печата выжили въ събраниѣ
и. „Коя е тази сила що пна притязан-
е да располага по волѣтъ си и отъ
оѣкъ спѣхъ честигъ и спокойствіега на
жданыхъ? Тѣны прѣдѣлы трѣба да сѣ
ратъ и строга мѣрки трѣба да сѣ зе-
тъ противу свободѣтъ на печата, щомъ
то сѣ осягати свободна конституція.
иодобыга чрѣзъ революціѣтъ, и това
и интересѣтъ пакъ на свободѣтъ и на
ржавлягъ, защото обыкновенно кон-
ституція въ пеленгѣтъ си сѣ пѣмрва
въ най-големо прѣмѣждіе.“

И тъй изискваните от свободолю-
бители републиканци строги мерки про-
тив свободата на печата ся зели и
познати от вистинкарыте ся прѣдъ-
вѣдѣла, непозаборили ся и прогнози-
рали ся на възитъ отъ отечеството си.

По ето че на 1820 (въ заседание
тъ 23 май), когато царевичното пра-
вление предизвика въ Френската каме-
ра разискванія върху проекта за огра-
нчение на печата, знаменитиятъ прѣ-
дставитель Веніаминъ Консгантъ, като
привождаше горькооченатагь изречені-
я республиканскыгь ораторы прилож-
и каже: „понеже Г-да министри сѣ на-
дѣятъ да свързаніе то сь свободата и
слово то ще спасе ирѣстольтъ, ще м-
дозволятъ, мислѣтъ, да поныгьтъ: репу-
бликата на 1796, която промисли за
свързаніе то сь отъ тѣхъ страна и по-
тъгьтава за спасеніе то сь свободата
на печата дѣ ся напѣрва тѣ сега, и д-
на има днесь?“

Испитвъ прѣдставителъ и ораторъ свръхъ говореніе го си въ понижето за сѣданіе съезъ слѣдующиѣ думи. „Какъ то да е то жиданіе го естество на вѣстото отговорни съ министритѣ на свободата на печата; а събѣглата и обстоятелствата които си приважатъ за оправданіе на прѣдлаганѣя противу печата ятъкъ, доволи съ да убѣди императъ че вѣсто да си ограничатъ свободата на печата, трѣба да си укораватъ самыѣ министри като виновници на нашето болюство състояние чрезъ нецѣлесъзнаніе, и чрезъ наслованіе то на правдытъ и на законѣтъ на дѣжальтъ.“

Тъзи петъкъ темж като развива дру
едипъ писателъ расправя по на дълго
казува така : “ нито изучаваніето на же
скый полъ, нито образованіето на де
родителны майкы, и достойны дѣтон
ставници, нито поправителното вѣр
строение на народнынъ училища, ни
агитационическото образование на
учителъ и учителкы, нито правде
ното възвишеніе на духовенството, ни
поученіята въ храмоветъ сж доста
допълнитъ голъмото и спасителното д
ло на народното възраждане и бла
гочестіе, ако въ сжщото вѣрие и в
станкыгь отъ едикъ стражъ чрѣзъ пр
священіето, добродѣтельта, разумнос
та и чрѣзъ искренняго си отечеств
любіе, не водятъ народътъ къмъ добр
дѣтельта, като насърчаватъ и засилва
все що добро и обещждатъ благообр

зпо вєско зю дѣто и да га памѣять
и срьдницѣть, и ако оѣ другѣ начални-
цѣть не събѣдѣтъ и не отѣхнѣтъ оѣ
себе си страсти и лошѣти си обычан-
и не научатъ народѣть съ собствен-
ныйѣ си примѣръ на правосѣдіето, на
добродѣтель, на правотѣтъ, на бес-
пристрастіето и най вѣзе съ примѣрътъ
на почитаніето на законитѣ и строгого
пєніеніе на своѣтъ обязанности. Тѣрь-
дѣ право сѣ казали древнѣтъ, че под-
чиновеннѣтъ обязаны да подражаватъ на-
чалницѣтъ си.

Когато начиниците сж своекористиин, злоуправни, раскошни, разблудни, злоупотребиители, обманлици и несправедливи, разумѣва ся че такыиъ ставатъ и начальствуемыиъ.

Когато началниците представят способните, достойните и честните служители за да назначатъ своите непосредствени и здравни роднини и познаници, на какво друго учатъ народътъ ако не на неправдѣ и злоправіе, и чрезъ биваемото така парализиране на общественитъ работи какво друго прѣдизвикватъ ако не общо злополучіе и общо негодование?

Когда начинали цѣлѣ зради себе си и за своихъ си пражосовать неправедно и беззаконно общественныйгъ имотъ, на какво друго паучвать народьтъ ако не на кражбы, на разграбленія и всякавы прѣстѣпленія?

Когато начиналиците чрез своите органи преследуват жестоко своите противници: от една страна, а от друга — зазлвяват, приспиват и изрудават въ своите ползи простодушните на другите, на какво друго учат хората ако не на жестокост, на злопоставе, на клеветничество, на недоверие и на умязяване.

Когато начиниците по своекористие или отъ невѣдѣние или отъ страсть обиджаты и онеправдаваны начастуемы въ како н да е, на какво друго ги учать ако не на неправда, на неосчи- ганіе къмъ законитъ и слѣдователно принуждаваны ги да посегатъ на прѣ- врати и да ся помъждатъ въ всякакви разбърканици?

Печать прочее свободенъ и свѣсенъ
и началница прачедныи добросовѣтныи
ето кое съ молигсвувалии молигсву
вати всакога всичкыи онѣзь конто с
желании и желажѣтъ благоосвѣдѣниго и
отечественно и благоденствѣниго на съо
течественницѣтъ си.

Възнесенія въ Маджарско.

Прѣговоритъkonto отъ нѣкое время на самъ ся водать между Чехыи и Австріи за едно федеративно пареджаніе на Австрійскѣхъ державѣхъ отъ оныѣ странъ на Лайтѣ, оперили съ, видя съ, на дежить и на оныи народности кони съ въ другѣхъ половинѣхъ на державѣхъ — отсачи Лайтѣ. Вече и въ Маджарское королевство затѣпканыи отъ централизирѣ народности явио зехѣ да си влинувать и да билинувать и тѣхъ устроиваніе на еднѣ федерациѣ! За да даденъ на читателии си да разберѣтъ по добръ състояніе на духовствѣ и въ тѣхъ половинѣхъ на Австрійскѣхъ имперіи, ный ще приведеи нѣколко уложѣны отъ онова идо за нише и говори тѣхъ вѣстиписцы на незадовольныи отъ положеніеи си народы въ тѣхъ странѣхъ.

„Ний държият (казва единъ отъ Сръб-
скитъ въ Унгаріѣ вѣстници) че фео-
дального паличіе на държавѣтъ нѣма
себе си пай голѣмого поручителство :
спазваніе и унапрѣдваніе на всичкы

народы въ тѣзи дѣржавѣ. Чрезъ федера-
тивного устройство ся повраща на вся-
кій народъ неговѣ самостоятеленъ жи-
вотъ, да ся развива по своимъ потре-
бности; ни отъ единъ народъ не ся от-
нима основа косто му принадлежи, ни-
то ся откасса ныщо отъ него за да ся
употрѣби на ишкоу чуждѣ цѣль; ни на
единъ народъ не ся налага чуждо го-
сподство, чужда власть, чужды зако-
ны, чуждѣ языкъ, но всякій живѣе сво-
бодно съ свойтъ си животъ. При такъ-
воемъ едно дѣржавно устройство народыгъ
живѣтъгъ едни до други, а не едни
надъ други, и вѣщцы достигать до силъ
и до съвършенстваго си.

Хохенпартг е залоченикъ таковыя у-
реждане на Австрійскыя държавы отъ
оныхъ страна на Лайпг. На неговъхъ стра-
ни сѣ великыя тамниши народы, конго
палагаты за това, да сѣ осмъшестви ра-
вноправностьгъ между народыгъ; а не-
говы неприятели сѣ едныи пѣнци само,
конго желайтъ да господарувать натъ
другыи народы, да имъ робувать дру-
гыи народы, да имъ давагъ кръвтьгъ
си и цюгътъ си. Неговы неприятели сѣ
Нѣмцыи, конго сѣ открай си неприяте-
ли на свободыгъ на народыгъ и дър-
жатъ себе си така, като да сѣ тѣ отъ
ориснищкыи орисани, да въздѣтъ врькъ
другыи народы, и никой осъвѣтъ тѣхъ
да не смѣе да сѣ наслаждава съ чело-
вѣческыи и народныи правдыи.

На възгитѣ секундаритѣ и маджаритѣ; — разумѣва ся огь негитѣ побужденіа; защото пмѣ ся иска да распорядатъ неограничено съ тѣзи половинѣ огь царичиѣтѣ, еше и да господаруватъ надъ народытѣ, които сѣ въ тѣзи половинѣ. Какво сѣ правили и правятъ Ивѣцитѣ тамо, така и Маджаритѣ тука въвождатъ пѣй строгѣ централизациѣ, та турѣжѣ всичко подѣ Маджарскѣ каѣѣтѣ.

Но когато виждаме че централизацията откъсва страня на Либяж се разкаква, и че там се въвежда федеративната система, можем ли да пуснем в Унгария да си остане по старому и да си стая централизацията още по-леко?

Това ний никакъ не трѣба да допу-
снѣтъ, ако некакви спасеніе то си. Ещо-
то дѣ е топка дърята, додѣто Маджар-
ско не се е оздравило и не на слабѣ-
нозѣ, трѣбва да работимъ съсъ венчикъ-
тъ законны сръдства на това, за да си
въведе федеративната система, да си
обори Маджарската централизациа въ Ун-
гаріа, като и задържимъ въ целокупно-
сть границытъ на Св. Стефановъжъ ко-
ролъ, да си подемъ по народности и да
си даде на всяка народность пълна
политическъ автономія. Това да си из-
воюва е длъжность коѣкѣто на всяка
народность въ Унгаріа, категорично і
налага нейното самоодържаніе; а тази
длъжность сега би могла да си испѣл-
ни толкозъ по леко, защото равни по-
кушенія ставатъ въ Цислайтаніа, а ещо
повече ако бы тѣ да си искаратъ на
главъ честито, ще покажатъ гражда-
нописаницѣ и на Маджарско.

Ний следы чѣ Маджарѣ у всѣхъ
ко централизирѣ, и ако бы да доу-
стипил да правитѣ тѣ това оше за нѣ-
колко годны, то нй самы бы подпо-
сали смъртнѣхъ си прѣсѣдѣ, тогазы цѣ-
ла Унгарѣхъ бы се прѣвѣржила въ едно-
ство Маджарскѣ тѣсто. Его вѣче за
тѣхъ нѣколко годны, отъ какъ сѣ за-
господарували тѣ нѣхъ насѣ, нмѣхъ да
жалнѣхъ за много работы, а нй-вѣче за

исчезаванією на венчати ні політиче-
ські приєднання, За когорта тій рідко
сея особини, като да смягы съвѣсти
избѣрали отъ таблицѣхъ на нашего
политическа вѣроисповѣданіе. Когато
у насъ сега тій, то какъ ще бѣде е
ще подиръ нѣколко години на Маджар-
скѣхъ централизациѣхъ надъ насъ? Ка-
кѣхъ ще станѣтъ Румынѣхъ, Русинѣхъ
Словацкѣхъ?

Но може някой да каже: че ние сме ний кадърни да оборамъ маджарскѣхъ централизацийъ и да въведемъ тука федеративнѣхъ системѣхъ?

Е! ако имамы очи още и туй питанье да поставимъ, то ще каже че Маджаритѣ иматъ право да ни възседнатъ още по добръ. Ний обыкновенно казуваме: Маджари нѣма повече отъ 4 милиона, а ний сме безъ тѣхъ 10 милиона. Когато о истинникъ тѣй, тогавъ трѣба и туй да покажемъ, че ний по смисла 10 милиона нулы, но че сме толкова свѣсны людіе, людіе които нещатъ да търпятъ чуждо господарство, но искатъ да живятъ свободно и самостоятелно, искатъ да сѣ изеднакви съ Маджаритѣ въ човѣкъскыя, народныя и държавныя правдини. А за да можамы да дойдемъ до насладѣніе на тѣзи правдини въ равнижъ мѣркакто си насладяватъ Маджаритѣ съ тѣхъ нека работимъ за туй за да си заведемъ тукъ федеративна система, а че тѣ и ний, и Румынитѣ и Словациитѣ и Русинитѣ да бъдемъ волкой на кѣшатъ си тоа исто, каквото искагъ днесъ Маджаритѣ да бѣждатъ надъ всичкиотъ горѣ.“

Въспитаніе и образованіе

П така нашите учители не позволяват да им бъде нужна потребност, нишета, воспитание и не се нефактено, а нашето образование е почти безполезно, отчасти даже и вредно. Пока говори кой що иска, а не ще да ни каже, че ако нашите днешни учители не изменят своята програма, ако въ тях учениците не бъдат поизтежени за учители хорице, които и ако нашата педагогическа книжарница, т. е. нашите школни книги не могат да съставят както са изписка, то от тях нищо ученици не трябва да очакваме, че ще даде малко. Нашите днешни учители не са състояние да посетят нито твърди характер, нито здрав разум. Но чия е тази обязаност е да извърши същото това? У нас няма външна учебна заведения, няма контрол да нах учители и учениците, няма школки комисии, най-после, не е време привидно, което би зазвело за изпитание, то на школите ни. Цариградското "Читалище", и "Българското книжовно дружество" трябва би да изпълняват тази работа. Имаше да ходим по Пловдив и да откриваме вярните паметици, ние трябва да съберем да съставим или да преведем школни учебници, които трябва да живят хораво, ние да печатаме (въ "Читалището") за откритието на Помпел и др. т., ние трябва да да на научне български книги учители и на нашите учители изъ съ пуща, защото у нас в това отношение съ ври съвместъ съ кризиса. Да приведем примери. Въ Пловдиве преди малко време отишъл един твърде бразо въ мозък да търси място за учители, и поканял да му се дадат 20 хиляди гроша на годишна. Почитателите Пловдивски граждани, които са считат за най-развити Българи, отговорили на поканата учители така: "Ваша милост ще да вземе само 10,000 гроша, защото г. Н. зсга не повече. — Аз не говоря за г. Н., а говоря за себе си. Ако желязете да ми дадете 20,000 гроша то добро, и ако ли не, то аз ще да търся друго място, казва учители." Това не може да бъде, ръко гражданите, защото г. Н. са е учил въ Франция, а вие сте учили въ Россия." Въ Захара чорбаджията поканял учители си да ли знае турски и французски и когато получил отрицателен отговор, то му предложил само 10,000 гро

ища
есть су
евого
Како
Кал
илъ з
е тл
кого
ажал
лы чо
ищи
явах
жре
прев
зде
ицы
так
си
? пр
ва са
про
Спо
ав
жиз
отъ
тъ К
ры
иош
год
за п
рен
ома
ржа
«по
ва д
ион
ейко

$$\begin{array}{r} 70 \\ 278 \\ 448 \\ 48 \\ \hline 408 \\ 80 \\ \hline 520 \\ 448 \quad 67 \\ 42 \quad 64 \\ \hline 28 \end{array}$$
$$\begin{array}{r} 448 \overline{) 64} \\ 42 \\ \hline 28 \end{array}$$

